

POSTANOWIENIE Z DNIA 11 STYCZNIA 2011 R.

V KK 361/10

W świetle przepisu art. 53 § 27 k.k.s., należność publicznoprawna uszczuplona czynem zabronionym jest to wyrażona liczbowo kwota pieniężna, od której uiszczenia lub zadeklarowania uiszczenia w całości lub w części osoba zobowiązana uchyliła się i w rzeczywistości ten uszczerbek finansowy nastąpił. Uporczywe niewpłacanie w terminie podatku, będące znamieniem wykroczenia skarbowego z art. 57 § 1 k.k.s., stanowi uszczuplenie należności publicznoprawnej. Niewpłacenie w określonym ustawowo terminie należnego podatku, już w dacie upływu tego terminu skutkuje zaległością podatkową, a tym samym uszczupleniem należności. W konsekwencji powyższego ustalenia uznać należy, że termin przedawnienia takiego wykroczenia, z mocy przepisu art. 44 § 3 k.k.s., rozpoczyna bieg z końcem roku, w którym upłynął termin płatności należności stanowiącej przedmiot wykroczenia skarbowego z art. 57 § 1 k.k.s.

Przewodniczący: sędzia SN J. Szewczyk.

Sędziowie SN: J. Dołty (sprawozdawca), Z. Puskarski.

Prokurator Prokuratury Generalnej: M. Wilkosz-Śliwa.

Sąd Najwyższy w sprawie Eweliny Z., oskarżonej z art. 57 § 1 k.k.s., po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 11 stycznia 2011 r. kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść oskarżonej od postanowienia Sądu Okręgowego w Z. z dnia 23 czerwca 2010 r., utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w Z. z dnia 14 maja 2010 r.,

u ch y li ł zaskarżone postanowienie oraz utrzymane nim w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w Z. i p r z e k a z a ł sprawę temuż Sądowi do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Akt oskarżenia zarzucał Ewelinie Z. popełnienie wykroczenia skarbowego z art. 57 § 1 k.k.s., polegającego na tym, że prowadząc na własny rachunek, od dnia 6 czerwca 2005 r. do dnia 1 czerwca 2007 r., działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży detalicznej żywności i artykułów spożywczych na straganach i targowiskach pod nazwą Ewelina Z., z siedzibą w Z., uporczywie nie wpłacała w terminie do dnia 30 kwietnia 2008 r., na rachunek Drugiego Urzędu Skarbowego w Z., podatku dochodowego od osób fizycznych, wynikającego ze złożonego zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesione straty), wg wzoru PIT-36, w roku 2007, w kwocie 1843,00 zł.

Sąd Rejonowy w Z., postanowieniem z dnia 14 maja 2010 r., na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s., umorzył postępowanie przeciwko Ewelinie Z.

Sąd uznał, że w art. 57 § 1 k.k.s. nie chodzi o karalność uszczuplenia należności publicznoprawnej, ale o naruszenie prawnego obowiązku regulowania takiej należności w terminie wskazanym przez ustawę, gdy dochodzi do uporczywego naruszenia tego obowiązku. W konsekwencji, przy liczeniu okresów przedawnienia karalności tego czynu, nie może mieć tu zastosowania przepis art. 44 § 3 k.k.s. w zw. z art. 51 § 1 k.k.s.. Sąd Rejonowy w Z. stanął na stanowisku, że przedawnienie wykroczenia określonego w art. 57 § 1 k.k.s. rozpoczyna swój bieg od daty popełnienia tego czynu, które miało miejsce w dniu 30 kwietnia 2008 r., a w rezultacie od tej da-

ty należy liczyć roczny termin przedawnienia karalności tego czynu, o którym mowa w art. 51 § 1 k.k.s.. W związku z tym, że dopiero w dniu 12 listopada 2009 r. wydane zostało postanowienie o przedstawieniu Ewelinie Z. zarzutu popełnienia wykroczenia z art. 57 § 1 k.k.s., nie doszło w niniejszej sprawie do wydłużenia terminu przedawnienia karalności tego czynu do 2 lat, na podstawie art. 51 § 2 k.k.s. Wobec tego, zgodnie z brzmieniem przepisu art. 51 § 1 k.k.s., przedawnienie karalności czynu, o którego popełnienie oskarżona została Ewelina Z., nastąpiło w dniu 30 kwietnia 2009 r.

Od tego postanowienia zażalenie wniósł Naczelnik Drugiego Urzędu Skarbowego w Z., podnosząc w nim zarzuty obrazy przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 51 § 1 i 2 k.k.s. w zw. z art. 44 § 2-3 k.k.s. w zw. z art. 53 § 27 i § 29 k.k.s., która w konsekwencji doprowadziła do bezpodstawnego umorzenia postępowania karno - skarbowego przeciwko Ewelinie Z. We wniesionym środku odwoławczym skarżący podniósł, że po nowelizacji Kodeksu karnego skarbowego, która miała miejsce w dniu 17 grudnia 2005 r., nie może już ulegać wątpliwości, że wykroczenie stypizowane w art. 57 § 1 k.k.s., jest wykroczeniem polegającym na uszczupieniu lub narażeniu na uszczuplenie należności publicznoprawnej. Dlatego też bieg terminu przedawnienia wykroczenia, o którego popełnienie oskarżona jest Ewelina Z., rozpoczął się, w myśl przepisu art. 51 § 1 k.k.s. w zw. z art. 44 § 2 – 3 k.k.s., z końcem roku, w którym upłynął termin płatności tej należności, a więc z końcem 2008 r. W związku z tym, że przed upływem roku od tej daty wszczęte zostało postępowanie przeciwko Ewelinie Z., karalność zarzucanego jej wykroczenia skarbowego, zgodnie z brzmieniem przepisu art. 51 § 2 k.k.s., ustaje dopiero z upływem 2 lat od zakończenia tego okresu, a więc z końcem 2011 r.

Sąd Okręgowy w Z., postanowieniem z dnia 23 czerwca 2010 r., utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Sąd odwoławczy uznał, że przy liczeniu okresu przedawnienia wykroczenia skarbowego z art. 57 § 1 k.k.s., nie mogą mieć zastosowania przepisy art. 44 § 3 k.k.s. w zw. z art. 51 § 1 k.k.s., gdyż w wykroczeniu tym nie chodzi o karalność uszczuplenia należności publicznoprawnej. Wykroczenie skarbowe zarzucone oskarżonej popełnione zostało w dniu 30 kwietnia 2008 r., zatem zgodnie z treścią art. 51 § 1 k.k.s., przedawniło się w dniu 30 kwietnia 2009 r., zaś dwuletni okres przedawnienia karalności tego wykroczenia upłynął w dniu 30 kwietnia 2010 r.

Od powyższego postanowienia Prokurator Generalny, na podstawie art. 167a k.k.s., wniósł kasację na niekorzyść oskarżonej Eweliny Z., zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 433 § 1 i 2 k.p.k., polegające na dokonaniu wadliwej kontroli instancyjnej postanowienia Sądu Rejonowego w Z. i utrzymaniu go w mocy, pomimo tego, że orzeczenie to zapadło z rażącą obrazą przepisu prawa procesowego - art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 51 § 1 i 2 k.k.s. i art. 44 § 3 k.k.s., polegającą na umorzeniu postępowania o wykroczenie skarbowe stypizowane w art. 57 § 1 k.k.s., w oparciu o ujemną przesłankę procesową w postaci przedawnienia karalności wykroczenia, podczas gdy przesłanka ta nie wystąpiła. W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz utrzymanie go nim w mocy postanowienia Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Z.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym.

Orzekające w sprawie sądy obu instancji nie uwzględniły zmiany stanu prawnego, wynikającej z wejścia w życie w dniu 17 grudnia 2005 r. ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 178, poz. 1479), w szczególności zmiany przepisu art. 1 § 2 k.k.s.

Prawidłowa ocena stanu prawnego obowiązującego w czasie popełnienia czynu zarzucanego oskarżonej oraz w chwili orzekania w niniejszej sprawie przez sądy obu instancji, prowadzi do jednoznacznego wniosku, iż nie nastąpiło przedawnienie karalności zarzucanego oskarżonej wykroczenia skarbowego. Zgodnie z treścią art. 51 § 1 k.k.s. karalność wykroczenia skarbowego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynął rok. Stosuje się przy tym odpowiednio przepisy art. 44 § 2 – 4 i 6 – 7 k.k.s. Do ustalenia chwili rozpoczęcia biegu przedawnienia karalności wykroczenia skarbowego, polegającego na uszczupleniu lub narażeniu na uszczuplenie należności publicznoprawnej, należy zatem stosować określoną w przepisie art. 44 § 3 k.k.s. zasadę, iż bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się z końcem roku, w którym upłynął termin płatności tej należności.

Zarzucone oskarżonej wykroczenie skarbowe polegało na uporczywym niewpłacaniu, w terminie do dnia 30 kwietnia 2008 r., podatku dochodowego od osób fizycznych, wynikającego ze złożonego zeznania o wysokości osiągniętego dochodu w roku 2007.

W świetle przepisu art. 53 § 27 k.k.s., należność publicznoprawna uszczuplona czynem zabronionym jest to wyrażona liczbowo kwota pieniężna, od której uiszczenia lub zadeklarowania uiszczenia w całości lub w części osoba zobowiązana uchyliła się i w rzeczywistości ten uszczerbek finansowy nastąpił. Z kolei, według przepisu art. 53 § 29 k.k.s., w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 41 lit. e ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz innych ustaw, obowiązującym od dnia 17 grudnia 2005 r., przepisy § 27 i § 28 tego artykułu stosuje się odpowiednio również do określenia „nie wpłaca w terminie podatku”. Zestawiając treść przepisów art. 53 § 27 i § 29 k.k.s. należy dojść do wniosku, iż uporczywe niewpłacanie w terminie podatku, będące znamieniem wykroczenia skarbowego z art. 57 § 1 k.k.s., stanowi uszczuplenie należności publicznoprawnej. Niewpłacenie w określonym ustawowo terminie należ-

nego podatku, już w dacie upływu tego terminu skutkuje zaległością podatkową, a tym samym uszczupleniem należności. W konsekwencji powyższego ustalenia uznać należy, że termin przedawnienia takiego wykroczenia, z mocy przepisu art. 44 § 3 k.k.s., rozpoczyna bieg z końcem roku, w którym upłynął termin płatności należności stanowiącej przedmiot wykroczenia skarbowego z art. 57 § 1 k.k.s. Tym samym bieg przedawnienia karalności wykroczenia, będącego przedmiotem niniejszego postępowania, rozpoczynał się z końcem roku, w którym upłynął termin płatności podatku dochodowego od osób fizycznych, a więc z dniem 31 grudnia 2008 r. Karalność wykroczenia skarbowego zarzuczonego oskarżonej upływałaby zatem z dniem 31 grudnia 2009 r., o ile do tego dnia nie zostałoby wszczęte postępowanie przeciwko sprawcy. Tymczasem w dniu 12 listopada 2009 r. wydane zostało postanowienie o przedstawieniu Ewelinie Z. zarzutu popełnienia wykroczenia skarbowego z art. 57 § 1 k.k.s. Zarzut ten został jej ogłoszony w dniu 9 grudnia 2009 r., po czym tego samego dnia została ona przesłuchana w charakterze podejrzanej. Tak więc wszczęcie postępowania przeciwko Ewelinie Z. nastąpiło przed upływem roku od rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia karalności wykroczenia skarbowego, o którym mowa w przepisie art. 51 § 1 k.k.s. W konsekwencji oznacza to, że na podstawie przepisu art. 51 § 2 k.k.s., karalność wykroczenia skarbowego, którego popełnienie zarzuciono oskarżonej, ustaje z upływem 2 lat od zakończenia okresu rocznego przewidzianego w art. 51 § 1 k.k.s., a zatem w dniu 31 grudnia 2011 r.

Podzielając trafność zarzutu kasacji oraz przytoczoną na jego poparcie argumentację, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone postanowienie oraz utrzymane nim w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w Z. i przekazał sprawę temuż Sądowi do ponownego rozpoznania.